

BUNDET PÅ HÆNDER OG FØDDER

Et naivistisk eventyr

i 12 billeder.

Kaj Himmelstrup

Vi er i et eventyrland.
Kostumerne oser af sen middelalder
med pragt til de øverste og pjalter
til de nederste.

Dekorationen spænder
fra magtfuld borg til dyster vildmose.

1. GEMAK PÅ BORGEN

PAGEN

Hvad er der galt?

DRONNINGEN

Jeg er nedtrykt.

PAGEN

Det klæder ikke fruen.

DRONNINGEN

Det ved jeg godt. Derfor viser jeg det ikke.

PAGEN

Det er nok klogt. Hvad er grunden?

DRONNINGEN

Jeg er bundet på hænder og fødder. Jeg bestemmer ingenting selv.

PAGEN

Det vidste du fra den dag, du blev dronning.

DRONNINGEN

Ja.

PAGEN

Hvad piver du så for?

DRONNINGEN

Jeg piver ikke. Jeg ærgrer mig over, at folket ikke kan se det.

PAGEN

Det tror jeg godt, de kan.

DRONNINGEN

Hvorfor viser de det så ikke?

PAGEN

Måske vil de ikke se det.

DRONNINGEN

Mener du det?

PAGEN

Det kan man være bange for.

DRONNINGEN

Og hvad er så forklaringen på det?

PAGEN

Ja, det forstår jeg heller ikke. Men hånden på hjertet, vil det

ændre noget, hvis folket begynder at forstå dig?

DRONNINGEN

Naturligvis vil det det.

PAGEN

Ændre til hvad?

DRONNINGEN

Du behøver ikke spille dum. Alt det, jeg gør, det er jo for deres skyld.

PAGEN

Det er det, de ville indse?

DRONNINGEN

Ja selvfølgelig.

PAGEN

Og forstå?

DRONNINGEN

Det er da klart. Og så ville de støtte mig.

PAGEN

Det er det, du drømmer om?

DRONNINGEN

Det ved du udmærket.

PAGEN

Drømme er som spindelvæv.

DRONNINGEN

Sig det til træerne, jeg ved det godt. Fortæl mig hvad fanden jeg skal gøre, for at det er mig og mig alene, der regerer dette land?

PAGEN

Du mener, hvad du skal gøre for at blive elsket?

DRONNINGEN

Lad vær og være dum, sagde jeg. Jeg vil ikke elskes. Det er ikke det, det handler om.

PAGEN

Nej, frue. Du vil respekteres?

DRONNINGEN

For det jeg gør, ja. Jeg kæmper for det, der var min drøm.

PAGEN

Engang.

DRONNINGEN

Det er det da endnu. Det ved du også godt. La' vær' at være næsvis.

PAGEN

Men så blev du bundet på hænder og fødder?

DRONNINGEN

Det er jo sådan det er.

PAGEN

Som hun sagde. Heksen.

DRONNINGEN

Desværre ja. Folket burde kunne se det.

PAGEN

Men det vil folket altså ikke.

DRONNINGEN

Det siger du jo.

PAGEN

Du kan selv se det. Så folket er dumt?

DRONNINGEN

Overhovedet ikke.

PAGEN

Eller indskrænket?

DRONNINGEN

Du skal ikke tale ondt om folket. Det er der, jeg kommer fra.

PAGEN

Oprindeligt.

DRONNINGEN

Oprindeligt, ja, men jeg har ikke glemt det. Og ved du hvad? Du er slem til at være ironisk.

PAGEN

Sådan er tiden. Tag ingenting alvorligt.

DRONNINGEN

Skulle det være en undskyldning?

PAGEN

Det synes jeg.

DRONNINGEN

Ironi er ikke til særlig stor hjælp.

PAGEN

Det må du undskylde.

DRONNINGEN

Sig mig engang; hvorfor er vi to egentlig blevet fortrolige?

PAGEN

Det er klart nok. Jeg er den eneste, der ikke har planer om at dolke dig i ryggen.

DRONNINGEN

Kan jeg stole på det?

PAGEN

Naturligvis. Jeg er ikke politiker.

DRONNINGEN

Du prøver bare at spille klog?

PAGEN

Det er jeg for dum til. Jeg lytter kun til vindens susen i bladene.

DRONNINGEN

Og snuser til rygterne?

PAGEN

Kun hvis de lugter godt.

DRONNINGEN

Hvad siger de så om storhertugen?

PAGEN

Ham. Han lugter ilde. Han er begyndt at køre i guldkaret med otte heste for.

DRONNINGEN

Er han det?

PAGEN

To mere end dig.

DRONNINGEN

Hvordan får han råd til det?

PAGEN

Det er ikke ham, der betaler. Det er hans griseavlere.

DRONNINGEN

Hvad får de for det?

PAGEN

Fadøl og skattelettelser.

DRONNINGEN

Herregud.

PAGEN

Jeg forstår godt, du sukker.

DRONNINGEN

Fortæl mig, hvad jeg kan gøre ved ham.

PAGEN

Du kan ingenting gøre.

DRONNINGEN

Slet ingenting?

PAGEN

Det er jeg bange for.

DRONNINGEN

Hvem kan så?

PAGEN

Tiden måske.

DRONNINGEN

Siger du, at jeg bare skal vente?

PAGEN

Hvad ellers?

DRONNINGEN

Det har jeg ikke tid til.

PAGEN

Det kan jeg godt se.

DRONNINGEN

Hvad så?

PAGEN

Ja hvad så.

DRONNINGEN

Det er da ikke noget svar.

PAGEN

Næh.

DRONNINGEN

Du siger ikke, at også du svigter mig?

PAGEN

Selvfølgelig gør jeg ikke det. Jeg kan jo se, hvordan du har det.

Han synger:

Din sjæl er hjemsøgt af snevejr og slud.

Alting ser håbløst og truende ud.
Du håber på trods, at miraklet vil ske.
Så kom da vor frue, jeg har en ide.

Han tager hende i hånden.

DRONNINGEN

Hvor skal vi hen?

PAGEN

Vi skal på indkøb.

DRONNINGEN

I morgenkåbe med uglet hår?

PAGEN

Så er der ingen, der genkender dig. Kom.

De går ud. Lyd af mange hestehove mod jord. Lyden stopper.

2. STILLE STED I SKOVEN

STORHERTUGEN

Hvad skal vi her?

MESTER TVETYD

Vi skal nyde skyggen under træerne.

STORHERTUGEN

Nyde skyggen! Nu må du holde op. Jeg skal ingen skygger nyde.
Solen skal skinne på mig, det plejer den. Og det fortjener jeg.

MESTER TVETYD

Javist.

STORHERTUGEN

Er jeg måske ikke Storhertug?

MESTER TVETYD

Jo.

STORHERTUGEN

Så fjern de træer.

MESTER TVETYD

Vi skal også nyde stilheden.

STORHERTUGEN

Stilheden. Hold da op. Hvad skal jeg med stilhed? Jeg plejer at fylde verden med stor lyd, men se dig om. Her er ikke et øje. Ingen, der lytter. Jeg fatter ikke, hvad vi skal her. Forstår du ikke, jeg vil have magten tilbage?

MESTER TVETYD

Naturligvis.

STORHERTUGEN

Jeg vil sidde på tronen igen.

MESTER TVETYD

Det er det, der er problemet.

STORHERTUGEN

Det er da ikke noget problem.

MESTER TVETYD

Det er det faktisk.

STORHERTUGEN

Og hvad skulle det så gå ud på?

MESTER TVETYD

Folket skal være med dig.

STORHERTUGEN

Folket?

MESTER TVETYD

Ja, til daglig glemmer vi det, men sådan er det altså. Folket har stemmer.

STORHERTUGEN

Og hvad så?

MESTER TVETYD

Mange stemmer. Lyt til dem.

STORHERTUGEN

Kæreste venner. Jeg vil give dem alt, hvad de drømmer om og lidt til. Jeg skal bare have magten igen, og det får jeg.

MESTER TVETYD

Er du sikker på det?

STORHERTUGEN

Fuldstændig sikker.

MESTER TVETYD

Jeg tror, du glemmer noget.

STORHERTUGEN

Hvad skulle det være?

MESTER TVETYD

Jeg er ked af at sige det, men du har altså kvajet dig. Her på det seneste.

Mig? STORHERTUGEN

Ja, desværre. MESTER TVETYD

Hvordan det? STORHERTUGEN

Syv silkeskjorter. MESTER TVETYD

Det er da ikke at kvaje sig. STORHERTUGEN

Håndsyede. MESTER TVETYD

Selvfølgelig er de håndsyede, de skulle jo passe. STORHERTUGEN

Syv par underbukser. MESTER TVETYD

Og hvad så? STORHERTUGEN

Også i silke. MESTER TVETYD

De skulle stå til skjorterne. Det kan folket vel ikke have ondt af? STORHERTUGEN

Ikke hvis du selv havde betalt dem. MESTER TVETYD

Herregud. STORHERTUGEN

Det er der, tampen brænder. Barometeret står på forargelse. MESTER TVETYD

Forargelse? Hold da kæft. STORHERTUGEN

Ja, det kan man mene. MESTER TVETYD

Folket er dumt. STORHERTUGEN

Ingen tvivl om det. MESTER TVETYD

STORHERTUGEN

Folket er uvidende.

MESTER TVETYD

Javist. Det er det, vi lever højt på.

STORHERTUGEN

De er også smålige.

MESTER TVETYD

I den grad. Men hvis de ikke slutter op ...

STORHERTUGEN

Det gør de.

MESTER TVETYD

Forhåbentlig, ja, men du kan ikke være sikker.

STORHERTUGEN

Ikke det?

MESTER TVETYD

Nej.

STORHERTUGEN

Du tror da ikke –

MESTER TVETYD

Nej, men jeg frygter. Det er derfor, vi har kørt dig herud.

STORHERTUGEN

Hvad skulle det hjælpe?

MESTER TVETYD

Ude af syne, ude af sind. Vi holder lav profil en uges tid. Så er alting glemt. Så dukker du op og smiler. Folket husker ingenting.

STORHERTUGEN

De tilgiver?

MESTER TVETYD

De smelter ved synet af dit smil.

STORHERTUGEN

Sådan som de plejer?

MESTER TVETYD

Folket elsker mænd, der er store i slaget. De tilgiver også alt det andet.

STORHERTUGEN

Hvad for andet?

MESTER TVETYD

Det, du ved.

STORHERTUGEN

Hvad mener du?

MESTER TVETYD

Skal jeg nævne detaljerne? Der er flere end skjorterne. Desværre.

STORHERTUGEN

Jeg troede, det var glemt.

MESTER TVETYD

Ikke helt. Skadefryden holder liv i hukommelsen hos nogle af dem.

STORHERTUGEN

Men de andre tilgiver altså?

MESTER TVETYD

Vist gør de så. De har selv en rem af huden.

STORHERTUGEN

En rem af huden?

MESTER TVETYD

Den, der hedder mig, mig, mig.

STORHERTUGEN

En uge i skyggen, sagde du? Hvad skal vi bruge den til? Jeg hader lediggang.

MESTER TVETYD

Vi får nok at se til.

STORHERTUGEN

Her i en øde skov?

MESTER TVETYD

Kan du se den lille idylliske skovsø? Der går vi ned nu.

STORHERTUGEN

Hvad skal vi der?

MESTER TVETYD

Forberede os til kampen.

STORHERTUGEN

Med idyl? Hold da kæft.

MESTER TVETYD

Vi skal samle mudder.

STORHERTUGEN

Hvad?

MESTER TVETYD *synger*

Der er ingen, der fatter en lyd
af dronningens komiske sludder.
Så alle vil juble af fryd,
når hun bli'r bestormet med mudder.
Kom.

De går ud. Ringlen fra en butiksdør.

3. HOS GLARMESTEREN

DRONNINGEN

Hvad skal vi her? Hos en glarmester?

PAGEN

Vent og se.

GLARMESTEREN *ind*

Vær hilset. Herren og fruén vil have nye ruder, formoder jeg.

PAGEN

Ikke just.

GLARMESTEREN

Jeg har dem i alle faconer, klare og matte, men også i farver,
skulle det være. Der er rabat på de røde.

PAGEN

Hvorfor det?

GLARMESTEREN

Rødt er gået af mode.

DRONNINGEN

Det var da trist.

GLARMESTEREN

Sådan er det. Folket betaler, folket bestemmer, og folket vil ikke
have rødt. Rødt er efterhånden helt ude.

DRONNINGEN

Slet ingen røde ruder?

GLARMESTEREN

De skal være blå eller tonedé. Det er det nye.

DRONNINGEN

Jaså.

GLARMESTEREN

Og helt firkantede, naturligvis. De går strygende.

PAGEN

Vi skal ikke have ruder. Hverken blå eller firkantede.

GLARMESTEREN

Hvad så?

PAGEN

Vi skal have runde glas.

GLARMESTEREN

Runde glas?

PAGEN

Uden farve.

GLARMESTEREN

Det laver vi også, men der er ingen rabat.

PAGEN

Hvorfor ikke?

GLARMESTEREN

Der går for meget til spilde. Uden om det runde, forstår De. Men jeg skærer meget gerne store runde ruder til store vinduer.

PAGEN

Vi skal ikke have store ruder. Vi skal have små.

GLARMESTEREN

Til hvad dog?

PAGEN

Til briller.

GLARMESTEREN

Jamen det har jeg da også. Briller til langsyn og nærsyn, og særlige briller til særsyn. Hvad ønsker herskabet?

PAGEN

Briller til klarsyn.

GLARMESTEREN

Det lyder specielt.

PAGEN

Det er det, vi har brug for.

GLARMESTEREN

De og Deres kone?

PAGEN

Nej, folket.

GLARMESTEREN

Briller til folket?

PAGEN

Netop.

GLARMESTEREN

Med klarsyn?

PAGEN

Hvis det findes.

GLARMESTEREN

Det er ikke det, jeg sælger mest af. Der kan gå år imellem.

PAGEN

Men det findes?

GLARMESTEREN

Jeg har det på lager. Håndslebet og kløgtighedspoleret med hjernemasse fra de vise mænd.

PAGEN

Så er det ikke helt billigt?

GLARMESTEREN

Nej. Det er til folket, sagde De?

PAGEN

Ja.

GLARMESTEREN

Jeg tror ikke, folket har råd til det.

PAGEN

Fruen betaler.

GLARMESTEREN

Jaså.

PAGEN

Og jeg deler ud.

GLARMESTEREN

Til folket?

PAGEN

De har brug for det.

GLARMESTEREN

Folket, det er ret mange.

DRONNINGEN

Vi får, hvad du har liggende, og så starter vi med det.

GLARMESTEREN

Meget vel, frue. Øjeblik.

Han går ud.

DRONNINGEN synger

Jeg troede først, du var gal,
nu ser jeg, du er genial.
Nu fatter jeg helt, hvad du vil.
Klarsyn er det, der skal til.
Så folket ikke mer' tror
de andres forførende ord,
nu gennemskuer de alt.
Min modstanders dage er talt.

*Glarmesteren kommer tilbage med en æske og giver den
til PAGEN.*

PAGEN

Mange tak. Du sender regningen.

Dronningen og PAGEN går ud.

GLARMESTEREN

De der valsetoner? Hvor har jeg hørt dem før?

Glarmesteren går ud.

4. HOVEDGADEN

PAGEN

Undskyld den herre, må jeg vise Dem noget?

HERREN

Jeg køber ingenting.

PAGEN

Jamen jeg er slet ikke ude på at sælge. De skal bare se.

HERREN

Se hvad?

PAGEN

Se verden, gennem disse briller.

HERREN

Jeg trænger ikke til briller.

PAGEN

Det ser De heller ikke ud til hr, men disse briller er noget ganske
særligt. Også for folk uden briller. Prøv dem, hr.

HERREN

Nej tak.

PAGEN

Bare en enkelt gang hr, nogle sekunder.

HERREN

Jaja da.

Han får briller på.

PAGEN

Hvad ser De så?

HERREN

Ingenting særligt.

PAGEN

Så ret blikket mod Borgen. Sådan ja. Hvad nu?

HERREN

Den ligner sig selv. Den er bare blålig. For ikke at sige sort. Og der på balkonen -

PAGEN

Hvad der?

HERREN

Der står dronningen.

PAGEN

Vores dejlige dronning. Hun er ikke blå, vel?

HERREN

Jo det ved Gud hun er. Hun er i hvert fald lyseblålig.

PAGEN

Så stir på hendes hjerte.

HERREN

Hvis der er noget hjerte, så er det gemt bag det blå.

PAGEN

Der er et hjerte. Det kan De være sikker på, hr. Kan De ikke se, hvad det banker for?

HERREN

Jeg kan slet ikke se, det banker. Det tror jeg sgu heller ikke, det gør.

PAGEN

De kan ikke lide hende, vel?

HERREN

Nu du siger det.

PAGEN

Brillerne forandrer ingenting?

HERREN

Tværtimod.

PAGEN

Heller ikke, når jeg viser Dem denne liste?

Han holder en lille plakat op for herren.

HERREN

Hvad skulle den forestille?

PAGEN

Det er en liste over alt det, dronningen har gjort for landet. Så skifter farven, ikke sandt?

HERREN

Overhovedet ikke. Det er blå det hele. Det er fint nok.

PAGEN

Blåt?

HERREN

Lyseblåt og mørkeblåt, lidt af hvert.

PAGEN

Slet ikke noget rødt?

HERREN

Overhovedet ikke.

PAGEN

De briller er altså til klarsyn.

HERREN

Så virker de jo. Hvad er der galt med blå?

PAGEN

De skulle vise rødt.

HERREN

Så virker de åbenbart ikke. Behold dem bare. Værsgo.

PAGEN

Vil De slet ikke ...

PAGEN får brillerne tilbage, herren går. Skjoldmøen kommer ind.

PAGEN

Briller til klarsyn. Nyeste mode. Har De lyst til at prøve, frue?

SKJOLDMØEN

Det kan vel ikke skade.

Hun får brillerne på. PAGEN holder skiltet op.

PAGEN

Hvad siger De så?

SKJOLDMØEN

Det er lidt grumset

PAGEN

Men De genkender, hvad der står?

SKJOLDMØEN

Naturligvis.

PAGEN

Dronningens gode gerninger.

SKJOLDMØEN

Ja, jeg får tårer i øjnene.

PAGEN

Af glæde?

SKJOLDMØEN

Nej.

PAGEN

Hvad så?

SKJOLDMØEN

Skuffelse. Jeg kender hende jo, vores dronning, hun vil os det godt, men det der ... jeg forstår det ikke.

PAGEN

Hun har ryddet op efter storhertugen, hun har forberedt et nyt samfund.

SKJOLDMØEN

Ja det siger hun jo.

PAGEN

Hun har mere på vej.

SKJOLDMØEN

Jeg ved det, jeg ved det.

PAGEN

Det der er bare begyndelsen, det er byggegrunden.

SKJOLDMØEN

Jeg er grædefærdig alligevel. Nu hvor jeg ser det blå på hvidt og

husker.

PAGEN

Blåt på hvidt?

SKJOLDMØEN

Ja.

PAGEN

Det er ikke blåt.

SKJOLDMØEN

Jo det er. Det burde være rødt og helt anderledes.

Hun tager brillerne af.

Tak for lån.

PAGEN

Vil De ikke ...

SKJOLDMØEN

Jeg har fået nok. De syn der ... jeg holder det ikke ud.

Hun går ud. Bageren kommer ind.

PAGEN

Hej bager, kunne det ikke friste med et nyt syn på verden?

BAGEREN

Hvor får man det?

PAGEN

Nye afslørende briller. Vil du prøve?

BAGEREN

Lad gå.

Han får briller på.

PAGEN

Hvad ser du så?

BAGEREN

Det samme rod som før.

PAGEN

Også når du kigger mod Borgen?

BAGEREN

Ingen ændring.

PAGEN

Samme rod?

BAGEREN

Blåt i blåt.

PAGEN

Blåt?

BAGEREN

Ja da.

PAGEN

Og når du ser på dronningen?

BAGEREN

Ingen ændring. Helt natteblå.

PAGEN

Hun smiler til dig.

BAGEREN

Smilet sidder skævt, og hendes tænder er blå.

PAGEN

Hvad så når du ser på skiltet her?

BAGEREN

Ved du hvad?

Han tager brillerne af og ser på skiltet.

Det der gennemskuer man uden briller. Det dur overhovedet ikke.
Blåt, blåt.

Han giver brillerne tilbage.

Værsgo, mig behøver du ikke fedte for.

Han går ud.

PAGEN

Det var nummer 212 i dag og samme melodi. Det kan ikke være
rigtigt. Eller kan det?

Han tager brillerne på.

Åh nej.

*Han tager brillerne af, men prøver dem så igen og ser på
skiltet.*

Gid jeg var farveblind. Hvad skal jeg sige til fruén?

Han synger

De vender alle sammen bare ryggen til.

De fatter ikke, hvad det er, der står på spil,
og ænser ikke alt det, hun trods alt har skabt.
Nu frygter jeg, at alt vil være tabt.

5. STILLE STED I SKOVEN

STORHERTUGEN

Det her liv i skyggen. Uden øl. Jeg er træt af det. Det er slet ikke
syet til mig.

MESTER TVETYD

Trøst dig. Det er snart forbi.

STORHERTUGEN

Er du sikker på det?

MESTER TVETYD

Jeg kan bevise det. Mine spioner er lige kommet med godt nyt fra
Borgen.

STORHERTUGEN

Er dronningen død?

MESTER TVETYD

Desværre nej, men hun har sendt sin betroede tjener rundt i byen
for at skræppe op om alt det fortræffelige, hun har gjort.

STORHERTUGEN

Skulle det være godt nyt?

MESTER TVETYD

Bestemt ja. Folket vender ryggen til.

STORHERTUGEN

Folket?

MESTER TVETYD

De gider ikke høre det. I dag var der 212, der sagde nej tak.

STORHERTUGEN

Det lyder ikke som det store skred.

MESTER TVETYD

Det er bare begyndelsen. Måske får vi slet ikke brug for mudder.

STORHERTUGEN

Jaså.

MESTER TVETYD

Det er da meget godt, ikke?

STORHERTUGEN

Jo, vi kan heller ikke have mere i kareten. Hvornår kører vi?

MESTER TVETYD

I morgen ved daggry.

Han synger

Og om lidt er det hele forbi.
For så har vi vundet duellen.
Hun taber til os to, fordi
hun er faldet af karrusellen.

STORHERTUGEN

Os to?

MESTER TVETYD

Dig. Dig, undskyld.

De går ud.

6. GEMAK PÅ BORGEN

DRONNINGEN

Du ligner ikke en med godt nyt.

PAGEN

Desværre nej.

DRONNINGEN

Virkede klarsynet ikke?

PAGEN

Ikke helt som du ønskede.

DRONNINGEN

Har glarmesteren snydt os?

PAGEN

Næh, det er ikke det.

DRONNINGEN

Hvad så? Ville folket ikke have klarsyn?

PAGEN

Jo. Og det fik de.

DRONNINGEN

Hvad så de så? At alt var godt?

PAGEN

De så, at alt var blåt.

DRONNINGEN

Det kan ikke passe.

PAGEN

Desværre jo.

DRONNINGEN

Det er jo ikke sandt.

PAGEN

Jo.

DRONNINGEN

Hvad mener du?

PAGEN

Jeg prøvede dem selv.

DRONNINGEN

Og hvad så du?

PAGEN

Behøver jeg sige det?

DRONNINGEN

Ja selvfølgelig.

PAGEN

Jeg ved, du bliver vred.

DRONNINGEN

Vel gør jeg ej, jeg tager det fuldstændig roligt.

PAGEN

Jamen så siger jeg, at alt, hvad du har gjort, er blåt.

DRONNINGEN

Fanden tage dig! Jeg har lagt hele min sjæl i det her, og den er knaldrød. Så du skal ikke falde mig i ryggen og påstå, jeg er blå. Det er forrædderi, det er lumpent, du kan ikke være det bekendt, du er fyret.

NARREN *er netop kommet ind*

Helledusseda for et møgfald. Det unge menneske har jo ret.

DRONNINGEN

Hvad siger du?

NARREN

Han har ret.

DRONNINGEN

Begynder du nu også? Så er det godt. Som nar har du frisprog, men der er grænser, og du har ikke spor forstand på at lede landet, og du har ikke noget at gøre her, du ...

Narren har taget et par briller fra æsken og sætter dem på

dronningen. Pagen holder skiltet op. Dronningen måber.

NARREN

Du ville have klarsyn, ikke sandt?

DRONNINGEN

Jeg ... det forstår jeg ikke.

PAGEN

Det er ikke rødt, vel?

NARREN

Det er det ikke, nej, og det kan folket godt se, også uden klarsyn.

DRONNINGEN

Det kan ikke være rigtigt.

NARREN

Gå tættere på.

Dronningen går tættere på og må acceptere faktum.

DRONNINGEN

Det er blåt. ... Hvad gør vi nu?

PAGEN

Ingenting. Du har fyret mig.

DRONNINGEN

Hvad har jeg? Selvfølgelig har jeg ikke det. Du er jo rød og god nok, jeg spørger bare, hvad gør vi?

PAGEN

Det ved jeg ikke.

DRONNINGEN

Og dig?

NARREN

Skal en nar svare på det?

DRONNINGEN

En nar er både klovn og vismand.

NARREN

Hvad skal jeg vælge?

DRONNINGEN

Vismanden selvfølgelig.

NARREN

Situationen kalder ellers på klovnen.

DRONNINGEN

Vrøvl. Vi har brug for et vismandsord.

PAGEN

Bliv rød.

DRONNINGEN

Bliv rød?

NARREN

Der fik du det. Visdomsordet.

PAGEN *peger på skiltet*

Der er plads til mere.

DRONNINGEN

Mere hvad?

PAGEN

Noget ægte rødt.

DRONNINGEN

Hvor får vi det fra?

NARREN

Det skal komme fra hjertet.

DRONNINGEN

Nu?

NARREN

Hvis der er noget.

DRONNINGEN

Du bliver ved?

NARREN

Jeg lufter bare min bekymring.

DRONNINGEN

Den har jeg ikke brug for.

NARREN

Den er ellers sand.

DRONNINGEN

Vel er den ej.

NARREN

Hvad sagde brillerne?

DRONNINGEN

De ... Jeg finder mig ikke i det, du er fyret, du er kasseret. Nu og her. (*Til pagen*) Så sig dog, hvad vi gør.

PAGEN

Vi går ud og leder. Kom, så finder vi det.

Pagen og dronningen går ud.

NARREN synger

Hvem tror det sker?
Blåt bli'r til rødt.
Hertugen ler.
Håbet er dødt.

7. STORFYRSTENS SLOTSKÆLDER

STORHERTUGEN

Skål.

MESTER TVETYD

Skål.

STORHERTUGEN

Når nu vi samler vores håndgangne mænd, hvad er så kampråbet?

MESTER TVETYD

Sjælemassage.

STORHERTUGEN

Hrmufp ja undskyld, jeg fik sgu øllet i den gale hals. Hvad fanden mener du? Jeg kan ikke døje det ord sjæl.

MESTER TVETYD

Så kalder vi det noget andet. Men altså, vores store forgænger så det klart. Det handler om folkets sindelag, sagde han. Det skal møbleres om, og det kom han godt i gang med, og der skal vi fortsætte. Det gælder folkets sjæl.

STORHERTUGEN

Sådan en har folket sgu ikke.

MESTER TVETYD

Nej, det ved jeg godt, det er bare en talemåde, ligesom moral og næstekærlighed, de der gamle ord med støv på, det vi har brug for, det er nye ord med få bogstaver, helst kun tre.

STORHERTUGEN

Det var ikke mange.

MESTER TVETYD

Men nok. Bare det er de rigtige.

STORHERTUGEN

M, I, G?

MESTER TVETYD

Mig. Netop.

STORHERTUGEN

Ø, L ?

MESTER TVETYD

Der er kun to.

STORHERTUGEN

M, I, T så?

MESTER TVETYD

M, I, T. Mit. Fint ord. Mig og Mit og ikke statens.

STORHERTUGEN

Vi kan vel godt bruge nogle enkelte lange ord?

MESTER TVETYD

Kun hvis folk kender dem i forvejen.

STORHERTUGEN

Skattelettelser for eksempel?

MESTER TVETYD

Strålende ord. Det er den slags, vores håndgangne kan synge i kor om.

STORHERTUGEN

Nu du siger kor. Selv om dronningen falder af karrusellen, så er vi muligvis ikke i overtal, vel?

MESTER TVETYD

Uheldet kan være ude.

STORHERTUGEN

Hvem skal vi så synge i kor med?

MESTER TVETYD

Du mener mere end os selv?

STORHERTUGEN

Ja for pokker.

MESTER TVETYD

Der er flere, der har talent for det flerstemmige.

STORHERTUGEN

Hvem vælger vi?

MESTER TVETYD

Kampen må vise, hvem vi kan handle med.

STORHERTUGEN

Hvad har vi at sælge ud af?

MESTER TVETYD

Lidt af hvert, for ikke at sige hvad som helst, men lad os nu se. Er der mere i ankeret?

STORHERTUGEN

Masser. Help yourself. Der står 12 i reserve. Så længe de varer.

MESTER TVETYD

Mange tak.

STORHERTUGEN

Og så skal vores håndgangne synge i kor, siger du?

MESTER TVETYD

Det gør de altid. Helt automatisk.

Han synger

Refrænet lyder sådan her:

Mig, jeg, mig,

jeg, mig, jeg.

Dronningen skal ha' et los

for det fortjener hun, den mær.

Mig, jeg, mig,

jeg, mig, jeg,

ikke no'et med vi og os.

De gentager sangen i fællesskab, tostemmigt i fire af takterne.

8. LOFTSRUM PÅ SLOTTET

Narren sidder i halvmørke. Dronningen og pagen kommer ind.

DRONNINGEN

Det er vist længe siden, nogen har været her på loftet, hvad?

Hun opdager narren.

Er du her?

NARREN

Jeg er kasseret, sagde du. Ligesom alt det andet heroppe.

DRONNINGEN *til pagen*

Hvad i alverden skal vi så her?

NARREN

I kan prøve at finde tilbage.

DRONNINGEN

Til hvad?

NARREN

Til fremtiden.

DRONNINGEN

Tilbage til fremtiden? Du vrøvler.

NARREN

Jeg kan ikke sige det bedre.

DRONNINGEN

Du er dum at høre på.

NARREN

Tilbage til gammel visdom så.

DRONNINGEN

Gammel visdom?

NARREN

Gamle erfaringer. Dyrekøbte.

PAGEN

Er det er her, de er stuvet sammen?

NARREN

Ja.

PAGEN

Lad os se os om, frue.

DRONNINGEN

Begynder du nu også?

PAGEN

Narren er en klog mand.

DRONNINGEN

Vel er han ej. Vi spilder tiden. Storhertugen er tilbage og samler sine håndgangne. Han gør klar til kamp. Og hvad gør vi, vi står her i mørke og hvirvler støv op.

PAGEN

Vi kan åbne vinduet.

DRONNINGEN

Til hvad nytte?

Han åbner et tagvindue, lys falder ind og rammer en ligkiste.

PAGEN

Hvad har vi dog der?

NARREN

Hvad tror du?

PAGEN

Er det de gamle erfaringer?

NARREN

Luk op og se.

Pagen åbner kisten og tager en brosten op.

PAGEN

En støvet brosten.

DRONNINGEN

Den er god med dig. Nu går jeg altså ned igen.

NARREN

Prøv og lyt.

DRONNINGEN

Lyt?

NARREN

Den sten taler.

DRONNINGEN

Gør den det?

NARREN

Den taler om de kampe, den har vundet.

DRONNINGEN

Kampe?

NARREN

Kampe imod fattigdom og sult, mod trældom, undertrykkelse og ufrihed. Den blev kastet af mænd, der rejste sig i trods mod den skæbne, man havde tiltænkt dem. Men den blev også kastet, mærk dig det, af vrede fruehænder, der følte hjertets trang til oprør imod verdens uretfærdighed.

DRONNINGEN

Du snakker.

NARREN

Dit liv er skabt af den der sten. Og landet, som vi førhen kendte det. Det ved du godt.

DRONNINGEN

Ti stille.

NARREN

Du burde vedgå arv og gæld, men i stedet viger du og efterligner ham, en drukkenbolt, der ikke ejer andre mål i livet, end at folket kun skal tænke på sig selv.

DRONNINGEN

Ti stille, sagde jeg.

NARREN

Gør det lidt for ondt?

DRONNINGEN

Jeg ved godt, hvad du mener.

NARREN

Men tager du konsekvensen?

Dronningen tier.

Gør du? Din tavshed taler.

Pagen har taget en rød fane op fra kisten.

Hvad tænker du, når du ser den der? Det smukke røde stof, ser du det som skrædderklæde til en kjole, der kan klæ' dig?

DRONNINGEN

Nu er du ond.

NARREN

Eller ser du, det kan blafre vredt og rødt i indædt modvind og kæmpe for en bedre verden?

DRONNINGEN

Det er jo det, jeg gør.

NARREN

Tror du selv på det?

DRONNINGEN

Hør nu her. Mine fruehænder, som du kalder dem ...

NARREN

De kaster ingen sten.

DRONNINGEN

Det kan de ikke. De er bundet af nødvendigheden.

NARREN

Og du tør ikke satse hjertet, vel? Og gøre det, der er nødvendigt for at fri dig fra de bånd, der binder dig til det, du kalder for nødvendigheden.

DRONNINGEN

Jeg ved jo ikke ...

NARREN

Og vil heller ikke vide det, og forstå, hvordan du frigør dig og fatter stenen, vel? Og samler modet til at bruge den. Du nejer for nødvendigheden, og dem, der binder dine hænder, dem sender du dit søde skæve smil, imens dit hjerte fryser til.

DRONNINGEN

Ti stille.

NARREN

Alt imens så griner storhertugen skadefro og sjofelt ad dig og taler til det mig, mig, mig, der alt for effektivt har trængt sig ind i folkets hjerner. Fordomsfulde hjerner, hvor de gamle tiders ord som solidaritet og fællesskab er helt fortrængt af ...

DRONNINGEN

Ti dog stille, sagde jeg.

NARREN

Ja, det er det nemmeste. At bringe mig til tavshed og så tro, problemerne er løst. Men jeg kan love dig, at andre stemmer vil tage over.

DRONNINGEN

Så er det nok.

NARREN

Samvittighedens for eksempel.

DRONNINGEN

Nok, sagde jeg.

Hun går ud.

PAGEN

Jamen dog. ... Hvad med dig. Hvad vil du så gøre?

NARREN

Vænne mig til vinteren.

PAGEN

Vi er midt i maj.

NARREN

De kolde tider kommer.

PAGEN

Tror du da, han vinder?

NARREN

Hvad sagde brillerne?

PAGEN

De sagde blå, men inderst inde er hun rød.

NARREN

Inderst inde.

PAGEN

Det er hun altså. Det skal hun nok vise.

NARREN

Håbet er lysegrønt. Hun valgte selv at lade sig binde. Det er det, hun nu betaler for.

PAGEN

Har du slet ikke ondt af hende?

NARREN

Jo. Hun har det ikke godt, og det bliver værre. Ensomheden venter hende, ubarmhjertigt. Hun får brug for en, der lægger armen om hende.

PAGEN

Mig?

NARREN

Hvem ellers. Du ved, hvad der venter os.

Pagen går.

NARREN *synger*

Ingen ånd og vid.
Egoismens tid.
Kun markedsloven gælder.
Ingen tid til hvil.
Ingen varme smil.
Barmhjertighed ej heller.

9. STORHERTUGENS KÆLDER

MESTER TVETYD

Vi bliver nødt til at tænke lidt.

STORHERTUGEN

På hvad dog?

MESTER TVETYD

På det, vi vil.

STORHERTUGEN

Det er sgu da ikke nødvendigt. Vi vil sidde på magten.

MESTER TVETYD

Naturligvis. Der er bare det ved det, at den får vi jo ikke uden videre.

STORHERTUGEN

Sagde du ikke, at kællingen er ved at falde af karrusellen?

MESTER TVETYD

Jo.

STORHERTUGEN

Hvad er så problemet?

MESTER TVETYD

Folket stiller spørgsmål.

STORHERTUGEN

Om hvad?

MESTER TVETYD

Altså, om hvad vi vil. Vores planer.

STORHERTUGEN

Det plejer de sgu da ikke. Folket ved, hvad vi står for. Skål.

MESTER TVETYD

Skål. Lidt kan vi vel sige.

STORHERTUGEN

De kender mig jo. Skattelettelser til dem, der har penge og tæsk til de nederste.

MESTER TVETYD

Det ville ikke skade med tilslutning fra nogle flere. Vi er ikke i overtal.

STORHERTUGEN

Det løser sig.

MESTER TVETYD

Hvordan det?

STORHERTUGEN

På den sædvanlige måde, gamle Jas.

MESTER TVETYD

Med ham der fra de vestlige ødesteder?

STORHERTUGEN

Hvad ellers?

MESTER TVETYD

Han er en sær snegl.

STORHERTUGEN

Men god at støtte sig til.

MESTER TVETYD

Jeg forstår ham ikke. Hvordan kan en lille, grå mand som Pølle Udkant have så mange håndgangne?

STORHERTUGEN

Aner det ikke. Jeg fatter heller ikke, at han ikke går efter magten. Han er sgu en pivskid.

MESTER TVETYD

Landets mødre elsker ham. Han er den perfekte søn. Med et sødt smil.

STORHERTUGEN

Det kan være det er forklaringen.

MESTER TVETYD

Men du satser på ham, som du plejer?

STORHERTUGEN

Jeg har inviteret ham. Eja ... når man taler om solen, så skinner den.

Pølle Udkant kommer ind.

Vær hilset. Sid ned. Vil du have en kælder-kold fadøl?

PØLLE UDKANT

Har du ikke kærnemælk?

STORHERTUGEN

Mig? Kærnemælk?

PØLLE UDKANT

Det gør ikke noget, jeg er ikke tørstig.

MESTER TVETYD

Det ordner jeg. Et øjeblik.

Han går ud.

PØLLE UDKANT

Du ville gerne se mig, skrev du?

STORHERTUGEN

Jeg elsker at have mine venner om mig.

PØLLE UDKANT

Jeg troede, vil skulle snakke forretning.

STORHERTUGEN

Jamen det skal vi da. Men det er da godt at have venner.

PØLLE UDKANT
Som man kan spørge til råds?

STORHERTUGEN
Javist.

PØLLE UDKANT
Om hvad især?

STORHERTUGEN
Fælles problemer.

PØLLE UDKANT
Har vi det?

STORHERTUGEN
Ja altså, vi skulle jo gerne have damen væltet.

PØLLE UDKANT
Tror du ikke, hun vælter af sig selv?

STORHERTUGEN
Det er der meget, der tyder på.

PØLLE UDKANT
Hvorfor så ikke vente?

STORHERTUGEN
Det kunne man selvfølgelig.

PØLLE UDKANT
Men du står og tripper?

STORHERTUGEN
Hvad mener du?

PØLLE UDKANT
Nogen skal erstatte hende. Og Borgen er et godt sted at bo, ikke?

STORHERTUGEN
Nu du siger det.

PØLLE UDKANT
Men du har selvfølgelig talt.

STORHERTUGEN
Talt hvad?

PØLLE UDKANT
På fingrene.

STORHERTUGEN
Det må jeg indrømme. Jeg er ikke i overtal.

PØLLE UDKANT

Men det kunne du blive, tænker du?

STORHERTUGEN

Du er tankelæser, hvad?

PØLLE UDKANT

Det er ikke så svært, når det er dine tanker. Men det med at komme i overtal, det vil du gerne have løst?

STORHERTUGEN

Det siger sig selv.

PØLLE UDKANT

Det plejer ikke at være helt gratis.

STORHERTUGEN

Selvfølgelig ikke. Hvad koster det denne gang?

PØLLE UDKANT

Ja, jeg ser jo sådan på det, at det skal være noget, der gavner landet.

STORHERTUGEN

Naturligvis. Det er jo det, det hele går ud på. Hvad vil du foreslå?

PØLLE UDKANT

Vi skal nok rydde lidt op.

STORHERTUGEN

Det er altid en god ide. Hvor især?

PØLLE UDKANT

I befolkningen.

STORHERTUGEN

I befolkningen?

PØLLE UDKANT

Ja.

STORHERTUGEN

Er det sådan, at du kan specificere det lidt?

PØLLE UDKANT

Ja da. Det drejer sig om de kejthåndede.

STORHERTUGEN

De kejthåndede?

PØLLE UDKANT

De skal sendes ud af landet.

STORHERTUGEN

Alle sammen?

PØLLE UDKANT

Ja.

STORHERTUGEN

Hvorfor?

PØLLE UDKANT

De afviger.

STORHERTUGEN

Jaså.

PØLLE UDKANT

Det kan du da godt se, ikke?

STORHERTUGEN

Johøh.

PØLLE UDKANT

Eller hvad?

STORHERTUGEN

Det kan jeg vist nok.

PØLLE UDKANT

Det er bare et forslag, men hvis du ikke er med på det, så ...

STORHERTUGEN

Jeg er med, jeg er med, det er jeg da.

PØLLE UDKANT

Helhjertet?

STORHERTUGEN

Jaja, selvfølgelig helhjertet. Herregud, nogle skide kejthåndede.

PØLLE UDKANT

Tak for det.

STORHERTUGEN

Det var så lidt.

*MesterTvetyd kommer tilbage med et glas kærnemælk til
Pølle Udkant.*

Det var du længe om.

MESTER TVETYD

I det her hus er der langt til kærnemælk. Hvad har I snakket om?

PØLLE UDKANT

Vi har lavet en fin, lille aftale.

STORHERTUGEN

Lad os skåle på det.

Alle tre skåler og drikker.

MESTER TVETYD

Alt faldt på plads?

STORHERTUGEN

Ja.

MESTER TVETYD

Og prisen?

STORHERTUGEN

Ikke noget at tale om.

Han synger

Når man først har fået smagt,
hvo'n det føles at ha' magt ...

PØLLE UDKANT *synger*

Skal du straks ha' linjen lagt:
Dine folk skal gå i takt.
Det er kun til stort besvær,
hvis de har en mening hver.

MESTER TVETYD *synger*

Det, som Pølle siger der,
gælder sgu da også her.

MESTER TVETYD og STORHERTUGEN *synger*

Så' det vores tur igen.

PØLLE UDKANT *synger*

Takket være jeres ven.

MESTER TVETYD og STORHERTUGEN *synger*

Vi bestemmer turen, ...

PØLLE UDKANT *synger*

Men
ikke, hvor den fører hen.

ALLE TRE *talt*

Skål.

10. GEMAK PÅ BORGEN

PAGEN

Hvorfor har vi aldrig talt om hende?

DRONNINGEN

Om hvem?

PAGEN

Hende i det høje hus.

DRONNINGEN

Jeg kender ikke noget højt hus.

PAGEN

Du har da været der.

DRONNINGEN

Jeg ved ikke, hvad du taler om.

PAGEN

Hun forheksede dig.

DRONNINGEN

Jeg er aldrig blevet forhekset.

PAGEN

Hun bandt dig på hænder og fødder.

DRONNINGEN

Sådan husker jeg det ikke.

PAGEN

Men du husker det?

DRONNINGEN

Hun er væk nu.

PAGEN

Over alle grænser, ja. Er det godt?

DRONNINGEN

For hende er det vel.

PAGEN

Er det også det for dig?

DRONNINGEN

Det vil jeg helst ikke tænke over.

PAGEN

Hvorfor ikke?

DRONNINGEN

Hvorfor spørger du? Det er alt sammen fortid.

PAGEN

Når det bliver fremtid, vil du så kalde hende tilbage?

DRONNINGEN

Det gider jeg altså ikke svare på.

PAGEN

Dengang blev du bundet.

DRONNINGEN

Dronninger er altid bundet. Det bliver storhertugen også.

PAGEN

Du kunne have protesteret.

DRONNINGEN

Sket er sket, og der er ikke noget at gøre ved det.

PAGEN

Har du lært af det?

DRONNINGEN

Forstå det så. Jeg vil ikke tale om det.

PAGEN

Hvorfor vil du ikke svare? Det er vigtigt.

DRONNINGEN

Det er for sent. Og hvorfor skal vi snakke om det nu, hvor alting brænder?

PAGEN

Det er aldrig for sent.

DRONNINGEN

Det er jo tåbeligt. Du vil snakke om fortiden, og imens stormer storhertugen frem, og vi må gøre klar til at flygte.

PAGEN

Det er derfor, det er vigtigt.

DRONNINGEN

Jeg forstår dig ikke. Vi har dødt travlt. Kufferten står der og skal bare lukkes.

PAGEN

Det handler om, hvad vi skal have med.

DRONNINGEN

Have med?

PAGEN

Alt det, der bandt dig ... eller noget helt andet.

DRONNINGEN

Hvad mener du?

PAGEN

Jeg mener, du må vælge.

DRONNINGEN

Mellem hvad?

PAGEN

Mellem det, der bandt dig, siger jeg jo ... og så det andet.

DRONNINGEN

Hvad er det andet?

PAGEN

Den her.

Han samler brostenen op og holder den op foran hende.

Jeg har vasket muggen af. Det er vores arv.

DRONNINGEN

Har vi ikke nok at slæbe på?

PAGEN

Skal den med?

DRONNINGEN

Det har jeg ikke tænkt over.

PAGEN

Så er det da på høje tid. Skal den?

DRONNINGEN

Herregud, det er jo bare fortid.

PAGEN

Ja eller nej.

DRONNINGEN

Gamle minder. Lad den blive her.

PAGEN

Det gør vi så.

Han lægger ikke brostenen i kufferten, men lukker låget og tager kufferten. De går ud. ... Man hører sangen fra scene 7 udsat for brunstigt mandskor.

11. VED BYENS BRØND

NARREN

Hej bager.

Jeg er ikke bager.	BAGEREN
Det er du da.	NARREN
De tager fejl, hr.	BAGEREN
Jeg købte gifler af dig i går.	NARREN
Det var ikke mig.	BAGEREN
Hør nu her.	NARREN
Det var det altså ikke.	BAGEREN
Du er sgu da bageren, det kan jeg da se.	NARREN
Jeg er ikke mig.	BAGEREN
Sig mig, er du syg?	NARREN
Nej.	BAGEREN
Hvad så?	NARREN
Så ingenting.	BAGEREN
Du har godt nok ikke dit bagerkluns på, men du er sgu bageren.	NARREN
Du siger det ikke til nogen, vel?	BAGEREN
Næh, hvorfor skulle jeg det?	NARREN
De leder efter mig.	BAGEREN
Hvem dog?	NARREN

BAGEREN

Kikkertpolitiet, de overvåger alting.

NARREN

Storhertugens tropper?

BAGEREN

Snuserne, ja. Jeg skal bare have lidt vand, så forsvinder jeg igen.

NARREN

Hvorhen?

BAGEREN

Jeg er gået under jorden.

NARREN

Hvorfor?

BAGEREN

Det er ikke sådan, at du kan have mig boende?

NARREN

Desværre nej, jeg er hjemløs. Dronningen har smidt mig ud.
Hvem har smidt dig ud?

BAGEREN

Ikke nogen. Jeg rendte selv. De er efter mig.

NARREN

Har du solgt muggent brød?

BAGEREN

Var det bare det.

NARREN

Hvad så?

BAGEREN

Det siger jeg ikke.

NARREN

Jeg røber ikke noget. Sig det dog. Hvisk det.

BAGEREN

Jeg er kejthåndet.

NARREN

Nå sådan.

BAGEREN

Nå sådan. Du melder mig altså?

NARREN

Nej det ved gud, jeg ikke gør. Det er jo tåbeligt, det de har fundet på. Storhertugen kan sgu da ikke se forskel på, om en klejne er vredet højre eller venstre om.

BAGEREN

Det kan Pølle Afgrund, siger han. Og Storhertugen plaprer bare efter. Ud med de kejthåndede. Sådan er det.

NARREN

Så du flygter?

BAGEREN

Du må bage dine gifler selv. Og passe på. Kikkertsnuserne er også efter dig.

NARREN

Mig? Borgerskabets hofnar?

BAGEREN

Du siger somme tider ting, de ikke kan lide. Nu løber jeg. Kanden er fuld. Og du har aldrig set mig, lover du mig det?

NARREN

Det er klart.

Bageren løber ud. Herren kommer ind.

HERREN

Er du der? Vil I stadig sælge briller? Jeg skal ingen briller have. Jeg har gennemskuet jer.

NARREN

Uden briller.

HERREN

Uden briller ja, jeg har mit eget klarsyn. Jeg ser lige gennem dig og ved, hvad du er ude på. Men jeg håner dig ikke.

NARREN

Tak, Deres Nåde.

HERREN

Vær du bare kvik. Det er dig vel undt.

NARREN

Fordi det preller af?

HERREN

Fuldstændig. Men jeg træder altså ikke på en, der ligger ned.

NARREN

Mener du, jeg ligger ned?

HERREN

Herregud, Storhertugen vandt slaget og indtog borgen. Kællingen pakkede kufferten og forsvandt et sted i vildniset. Alle hendes støtter er forduftet. Hele byen griner ad hende. Og også af dig. Og det er ikke fordi du er en nar og er morsom. Det er fordi du er latterlig.

NARREN

Og ligger ned.

HERREN

Lige nøjagtig. Nu er vi andre i gang med at genrejse landet.

NARREN

Til gavn for de rige.

HERREN

Hvad der gavner de rige, gavner også pøblen.

NARREN

Tak, Deres Nåde.

HERREN

Sig ikke, at vi er hjerteløse.

Han går.

NARREN

Halleluja.

SKJOLDMØEN kommer ind.

NARREN

Du har røde øjne.

SKJOLDMØEN

Jeg har grædt. Det har du vel også?

NARREN

Det hjalp ikke.

SKJOLDMØEN

Det er jo det. Tårer er kun til trøst. Vi har brug for handling.

NARREN

Du er ikke skjoldmø for ingenting?

SKJOLDMØEN

Vi nedstammer fra vikingerne.

NARREN

Så du vil slås for sagen?

SKJOLDMØEN

Sammen med de andre. Det er klart.

NARREN

De er på flugt. Også fra dronningen.

SKJOLDMØEN

Vinden vender.

NARREN

Og så?

SKJOLDMØEN

Vi kommer tilbage.

NARREN

Er du sikker på det?

SKJOLDMØEN

Med storm.

Hun går.

NARREN *synger*

De bli'r ikke lette at finde,
spredt som de er for alle vinde,
famlende rundt som i blinde.
Hvad skal man ønske for hende?
Hvad ønsker du selv, gamle nar?
Har du et ordentligt svar?
Er der et ansvar, du har?
Handler du nu? Er du klar?

Ja. Hun skal ikke gå alene.

12. I VILDMOSEN

DRONNINGEN

Jeg fryser.

PAGEN

Det er tågen. Mosekonen er efter os.

DRONNINGEN

Var det bare det. Vi er også blevet svigtet.

PAGEN

Den kulde er værre.

DRONNINGEN

Og endnu værre. Vi ved ikke, hvor længe det skal vare. For at sige det, som det er. Jeg bryder mig ikke om at være endt i vildmosen.

PAGEN

Nej. Og så alene.

DRONNINGEN

Ja, det er det allerværste.

Skjoldmøen kommer ind.

SKJOLDMØEN

Så fandt jeg jer.

PAGEN

Velkommen.

SKJOLDMØEN

Her er ret øde og mørkt.

DRONNINGEN

Ensomheden er det værste. Alle har forladt os.

SKJOLDMØEN

Det var vel at vente.

DRONNINGEN

Var det det?

SKJOLDMØEN

Man flokkes om den, der sejrer. Den, der taber, flygter man fra.

DRONNINGEN

Behøver det virkelig være sådan?

SKJOLDMØEN

Nej. Men sådan er det. Hvordan føles det?

DRONNINGEN

Det ved jeg ikke. Der er tomt, der hvor jeg skulle finde ordene.

SKJOLDMØEN

Tomt?

DRONNINGEN

Prøv selv.

SKJOLDMØEN

Mig?

DRONNINGEN

Du ser, hvordan jeg har det, og ordene findes vel.

SKJOLDMØEN

Sikkert. Men hvorfor? Jeg vil tro, de ord er så slidte, at man ikke kan bruge dem.

DRONNINGEN

Så syng dem.

SKJOLDMØEN

Vil du have en sang?

DRONNINGEN

Ja tak.

SKJOLDMØEN

Til trøst?

DRONNINGEN

Jeg har ikke brug for trøst. Syng hvad vi føler. Det er med kunsten, man siger sandheden.

SKJOLDMØEN

Og den vil du høre?

DRONNINGEN

Det er den, vi har brug for.

SKJOLDMØEN

Som fruene vil. Bebrejd mig ikke noget bagefter.

Hun synger.

Håbet svandt bort.
Kampen blev kort.
Det føles hårdt.

DRONNINGEN

Var det det hele?

SKJOLDMØEN

Når sandheden er kort, må kunsten også være det.

DRONNINGEN

Er der ingen fortsættelse?

SKJOLDMØEN

Det er op til dig.

DRONNINGEN

Jeg ved det. Det er ikke trøst, vi har brug for. Det er handling. Vi må ud af vildmosen og hængedyndet. Fortæl mig hvordan.

SKJOLDMØEN

Jeg vil gerne være fanebærer, men du kan ikke forlange, jeg skal gå forrest, vel?

DRONNINGEN

Nej. Det er mig.

SKJOLDMØEN

Netop.

DRONNINGEN

Gid jeg kendte vejen.

Narren kommer ind med rygsæk.

NARREN

Stop. Jeg ved godt, hvad I vil sige.

DRONNINGEN

Jaså.

NARREN

I vil spørge, hvad jeg vil her. Fyret som jeg er for at sige grimme ting, du ikke brød dig om.

DRONNINGEN

Og hvad vil du så svare?

NARREN

At det forstår jeg godt. Det er den byrde, narren bærer på. Hans hjerte blødte over det, han så, og så løb munden over med de sande ord, der sårede og vakte vrede.

PAGEN

Sande ord?

NARREN

Spørg din dronning, hvad hun tænker om dem nu. Om de blev sagt som hån eller kom fra et fortvivlet narrehjerte.

DRONNINGEN

De lød som hån, men ...

NARREN

Men?

DRONNINGEN

Det var dengang.

NARREN

Hvad så nu?

DRONNINGEN

Hvorfor kom du?

NARREN

Fordi du har brug for mig.

DRONNINGEN

Brug for en nar?

NARREN

Nej, ikke for en nar, men for det han kommer med.

Han stiller rygsækken.

DRONNINGEN

Pjalter og ransel?

NARREN

Pjalterne er det, du skal slås for. De hænger på det folk, der venter på dig.

DRONNINGEN

Og ranselen?

NARREN

Der har jeg det, du skal slås med.

Han åbner rygsækken og tager brostenen frem. Den er malet rød.

PAGEN

Det er jo brostenen.

SKJOLDMØEN

Du har malet den rød.

NARREN *til dronningen*

Værsgo.

Han lægger den i hendes hænder.

Lyt til den. Den taler.

DRONNINGEN

Igen?

NARREN

Ja.

Han tager røde brosten op og giver til Pagen og Skjoldmøen.

DRONNINGEN

Hvad siger den?

NARREN *synger*

Den kalder på vreden, I længe har gemt.
Den kalder på harmen, I også har glemt.
Den kalder på oprør mod alt, der er blåt.
Den råber: Følg sporet, de gamle har trådt.
Dit nederlags kummer skal være forbi.
Nu kaster du stenen og kæmper dig fri.
Befriet fra båndet og dets tyranni
så blomstrer dit hjerte med rød energi.

Morgenrøden kaster mildt lys over vildmosen.

SLUT

Sange med tekst, noder og becifring

Din sjæl er hjem søgt

Kaj Himmelstrup

4/4 time signature. Chords: C, Edim, Dm, G7, C. The melody consists of eighth and quarter notes with triplets. The lyrics are: Din sjæl er hjem - søgt af sne - vejr og slud. Al - ting ser håb - løst og tru - en - de ud. Du hå - ber på trods, at mi - rak - let vil ske. Så kom da vor fru - e, jeg får en i - de.

Der er ingen, der fatter en lyd

Kaj Himmelstrup

6/8 time signature. Chords: D, G, A7, Fdim, D, D, G, A7, D. The melody consists of eighth and quarter notes. The lyrics are: Der er in - gen, der fat - ter en lyd af dron - nin - gens ko - mi - ske slud - der, så al - le vil jub - le af fryd, når hun bli'r be - dæk - ket med mud - der.

Melodien bruges også i scene 5 hvor Mester Tvetyd synger 'Og om lidt er duellen forbi'

Jeg troede først

Kaj Himmelstrup

D A7

Jeg tro - e - de først du var gal, nu
Så fol - ket ik - ke mer' tror de

A7 D

ser jeg, du er ge - ni - al. Nu
an - dres du for - fø - ren - de ord. Nu

D G

fat - ter jeg helt, hvad du vil.
gen - nem - sku - er de alt. Min

A7 C

Klar - syn er det, der skal til.
mod - stan - ders da - ge er talt.

De vender alle sammen ryggen til

Kaj Himmelstrup

Dm A7 Cm

De ven der al - le sam - men ba - re ryg - gen til. De fat - ter

Dm Gm A7 Gm Dm

ik - ke, hvad det er, der står på spil, og æn-ser ik - ke alt det, hun trods alt har

A7 Gm Dm Am Dm

skabt. Nu fryg - ter jeg, at alt vil væ - re tabt.

Når man først har fået smagt

Kaj Himmelstrup

Når man først har få - et smagt, hvo'n det fø - les at ha' magt,
 Det er kun til stort - be - svær, hvis de har en me - ning hver.

skal du straks ha' lin - jen lagt: di - ne folk skal gå i takt.
 Det, som Pøl - le si - ger der, gæl - der sgu da og - så her.

Så' det vo - res tur i - gen. Tak - ket væ - re je - res ven.

Vi be - stem - mer tu - ren, men ik - ke, hvor den fø - rer hen.
 re - læ - ret ry - der sa - dan her. mig, jeg, mig, jeg, mig, jeg.

Dron - nin - gen skal ha' et los, for det for - tje - ner hun, den mær.

Mig, jeg, mig, jeg, mig, jeg, ik - ke no'et med vi og os.

Ingen ånd og vid

Kaj Himmelstrup

In - gen ånd og vid. E - go - is - mens tid. Kun

mar - keds - lo - ven gæl - der. In - gen tid til hvil.

In - gen var - me smil. Barm - hjer - tig - hed ej hel - ler.

De bli'r ikke lette at finde

Kaj Himmelstrup

De bli'r ik - ke let - te at fin - de,

spre dt som de er for al - le vin - de,

fam - len - de rundt som i blin - de.

Hvad skal man øn - ske for hen - de? Hvad

øn - sker du selv, gam - le nar?

Har du et or - dent - ligt svar?

Er der et an - svar, du har?

Hand - ler du nu? Er du klar?

Håbet svandt bort

Kaj Himmelstrup

Musical notation for the song 'Håbet svandt bort'. It features a single staff in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). The melody consists of eighth and quarter notes. Chords Dm, A7, and Dm are indicated above the staff. The lyrics are written below the staff.

Hå - bet svandt bort. Kam - pen blev kort. Det fø - les hårdt.

Den kalder på vreden

Kaj Himmelstrup

Musical notation for the song 'Den kalder på vreden'. It features a single staff in 4/4 time with a key signature of three sharps (F#, C#, G#). The melody includes triplet markings. Chords A, E7, A, C#dim, Bm, F#7, and Bm are indicated above the staff. The lyrics are written below the staff.

Den kal - der på vre - den, I læn - ge har gemt.
Dit ne - der - lags kum - mer skal væ - re for - bi.

Den kal - der på har - men, I og - så har glemt.
Nu ka - ster du ste - nen og kæm - per dig fri.

Den kal - der på op - rør mod alt, der er blåt.
Be - fri - et fra bæn - det og dets ty - ran - ni

Den rå - ber: Følg spo - ret, de gam - le hart trådt.
så blom - strer dit hjer - te med rød e - ner - gi.